

Prywatna Szkoła Podstawowa nr 63 im. Wisławy Szymborskiej w Warszawie

Wymagania edukacyjne

z języka angielskiego

dla klasy czwartej

oparte o program nauczania języka angielskiego

autorstwa Magdalena Kłębowskiej

Kurs kontynuacyjny dla uczniów klas 4-8 szkoły podstawowej

zgodny z nową podstawą obowiązującą od 2017 roku

II etap edukacyjny

(podręcznik: „#English 1” wydawnictwo Express Publishing)

CELUJĄCY

Wymagania edukacyjne z języka angielskiego na ocenę celującą (6) dla klasy czwartej

Uczeń spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą a ponadto :

- korzystając ze źródeł informacji w języku obcym potrafi wykonać pracę pisemną, prezentację multimedialną lub wypowiedzieć się na zadany wcześniej temat (tematy projektów semestralnych)
- potrafi opisać i porównać najważniejsze święta i zwyczaje w krajach anglojęzycznych
- potrafi zbudować dłuższą wypowiedź ustną lub pisemną zawierającą zróżnicowane słownictwo i struktury gramatyczne bez podanego wcześniej wzoru i tematu

BARDZO DOBRY

Wymagania edukacyjne z języka angielskiego na ocenę bardzo dobrą (5) dla klasy czwartej

gramatyka

Uczeń potrafi poprawnie zrozumieć i przetworzyć oraz zbudować spójne zdania w formie ustnej oraz pisemnej, operując:

- czasownikiem to be w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem modalnym can w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem have got/has got w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- pytaniami what/who/where/whose/how
- zdaniami w trybie rozkazującym
- przedimkami określonymi (the) i nieokreślonymi (a/ an)

- czasem Present Simple w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- liczbą mnogą rzeczowników
- określaniem ilości przy użyciu some, any i a lot of
- przymiotniki dzierżawczymi: my, your, his, her, our, your, their
- dopełniaczem saksońskim ex. Tom's book
- zaimkami wskazującymi this, that, these, those
- zaimkami osobowymi: I, you, he, she, it, we, you, they
- rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi
- zwrotami there is, there are w formie twierdzącej i przeczącej
- czasem present continuous w zdaniach, przeczeniach i pytaniach
- przyimkami miejsca: on, in, under behind, n
- czasownikiem to like w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących

słownictwo

Uczeń zawsze stosuje słownictwo w szerokim zakresie, odpowiednio do zadania. Uczeń zna przynajmniej 90 % podanych zwrotów i słówek:

- ja i moja rodzina: uczeń potrafi podać swoje dane osobowe, przedstawić siebie i innych, zna angielskie nazwy członków rodziny, podaje krótkie informacje o członkach rodziny (imię, wiek, wygląd, cechy charakteru, umiejętności),
- ludzie wokół nas: uczeń potrafi opisać osoby, określić jej cechy fizyczne (kolor oczu, włosów, wzrost),
- nazywa i opisuje ubrania, potrafi nazwać części ciała,
- świat wokół nas: uczeń umie powiedzieć jaka jest godzina, zna przedmioty użytku codziennego, umie zapytać o pochodzenie i zna nazwy państw, zna miejsca w mieście i kierunki, potrafi doprowadzić osoby do miejsc, zna przymiotniki opisujące rzeczy, zna dni tygodnia, umie opisać swój dzień, zna nazwy czynności wykonywanych codziennie,
- moja szkoła: uczeń potrafi nazwać i opisać przedmioty znajdujące się w klasie, potrafi reagować na proste polecenia wydawane przez nauczyciela w języku angielskim, zna kolory, alfabet i liczebniki 1-100,
- żywienie i zakupy: uczeń potrafi podać nazwy potraw i napojów, nazwy artykułów spożywczych,
- przeprowadzić krótki dialog w sklepie,
- sporty, hobby i czas wolny: uczeń zna podstawowe przymiotniki i czasowniki, potrafi opisać swoje zainteresowania, hobby i wyrazić o nich opinię używając odpowiednich przysłówków sposobu np. very well, uczeń potrafi wymienić popularne dyscypliny sportowe,
- zwierzęta i rośliny: uczeń potrafi nazwać i opisać zwierzęta, rośliny i świat natury, opisać ulubione zwierzę, określić, co potrafi,
- święta i uroczystości: uczeń potrafi wymienić nazwy najważniejszych świąt w krajach anglojęzycznych, potrafi podać ich daty i podstawowe zwroty związane z tym świętem
- dom: uczeń potrafi podać nazwy pomieszczeń w domu i ich wyposażenie, potrafi opisać swój dom;

umiejętności

➤ **pisanie**

Uczeń tworzy wypowiedzi pisemne zawierające pełne zdania, proste ale poprawne struktury gramatyczne i słownictwo z lekcji. Potrafi w spójny sposób zorganizować tekst, w zadaniu

pisemnym zawiera wszystkie wymagane zagadnienia. Długość tekstu jest określona przez nauczyciela i zależy od rodzaju wypowiedzi pisemnej. Poprawnie stosuje zasady pisowni i interpunkcji

➤ **sluchanie**

Uczeń rozumie wypowiedzi ze sluchu: reaguje na wszystkie polecenia, rozumie znaczenie zwrotów dnia codziennego adresowanych do ucznia, rozumie ogólny sens tekstu, wyszukuje informacje szczegółowe w tekście sluchanym, rozumie intencje rozmówców, rozpoznaje rodzaje sytuacji komunikacyjnych

➤ **mówienie**

Uczeń tworzy rozbudowane wypowiedzi ustne zawierające szeroki zakres słownictwa, potrafi mówić spójnie i bez zawahań. W sposób naturalny reaguje na sytuacje dnia codziennego. Posługuje się poprawną wymową – można go zrozumieć bez trudności, popełnia niewiele błędów

➤ **czytanie**

Uczeń rozumie ogólny sens wypowiedzi pisemnej, potrafi wyszukać szczegółowe informacje w tekście, po cichym przeczytaniu tekstu, wykonuje zadania na zrozumienie, uczeń stosuje strategie komunikacyjne: domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumie sens ogólny tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty, potrafi przetworzyć tekst: przekazać ustnie lub zapisać informacje uzyskane z tekstu czytanego

projekty

Uczeń potrafi wykonać bardzo interesującą pracę, w sposób wyczerpujący zadany temat, używa bogatego słownictwa i stosuje poprawnie konstrukcje gramatyczne. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym np. Internet, media, encyklopedia oraz potrafi korzystać ze słownika.

DOBRY

Wymagania edukacyjne na ocenę dobrą (4) z języka angielskiego dla klasy czwartej

gramatyka

Uczeń potrafi zazwyczaj poprawnie zrozumieć i przetworzyć oraz zbudować w formie ustnej oraz pisemnej zdania, w większości przypadków spójne, operując większością prostych struktur:

- czasownikiem to be w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem modalnym can w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem have got/has got w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- pytaniami what/who/where/whose/how
- zdaniami w trybie rozkazującym
- przedimkami określonymi (the) i nieokreślonymi (a/ an)
- czasem Present Simple w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- liczbą mnogą rzeczowników
- określaniem ilości przy użyciu some, any i a lot of
- przymiotnikami dzierżawczymi: my, your ,his, her, our, your, their

- dopełniaczem saksońskim ex. Tom's book
- zaimkami wskazującymi this, that, these, those
- zaimkami osobowymi: I, you, he, she, it, we, you, they
- rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi
- zwrotami there is, there are w formie twierdzącej i przeczącej
- czasem present continuous w zdaniach, przeczeniach i pytaniach
- przyimkami miejsca: on, in, under behind, n
- czasownikiem to like w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących

słownictwo

Uczeń na ogół stosuje słownictwo w szerokim zakresie, odpowiednio do zadania. Uczeń zna przynajmniej 74% podanych zwrotów i słówek:

- ja i moja rodzina: uczeń potrafi podać swoje dane osobowe, przedstawić siebie i innych, zna
- angielskie nazwy członków rodziny, podaje krótkie informacje o członkach rodziny (imię, wiek,
- wygląd, cechy charakteru, umiejętności),
- ludzie wokół nas: uczeń potrafi opisać osoby, określić jej cechy fizyczne (kolor oczu, włosów, wzrost),
- nazywa i opisuje ubrania, potrafi nazwać części ciała,
- świat wokół nas: uczeń umie powiedzieć jaka jest godzina, zna przedmioty użytku codziennego, umie zapytać o pochodzenie i zna nazwy państw, zna miejsca w mieście i kierunki, potrafi doprowadzić osoby do miejsc, zna przymiotniki opisujące rzeczy, zna dni tygodnia, umie opisać swój dzień, zna nazwy czynności wykonywanych codziennie,
- moja szkoła: uczeń potrafi nazwać i opisać przedmioty znajdujące się w klasie, potrafi reagować na proste polecenia wydawane przez nauczyciela w języku angielskim, zna kolory, alfabet i liczebniki 1-100,
- żywienie i zakupy: uczeń potrafi podać nazwy potraw i napojów, nazwy artykułów spożywczych,
- przeprowadzić krótki dialog w sklepie,
- sporty, hobby i czas wolny: uczeń zna podstawowe przymiotniki i czasowniki, potrafi opisać swoje zainteresowania, hobby i wyrazić o nich opinię używając odpowiednich przysłówków sposobu np. very well, uczeń potrafi wymienić popularne dyscypliny sportowe,
- zwierzęta i rośliny: uczeń potrafi nazwać i opisać zwierzęta, rośliny i świat natury, opisać ulubione zwierzę, określić, co potrafi,
- święta i uroczystości: uczeń potrafi wymienić nazwy najważniejszych świąt w krajach anglojęzycznych, potrafi podać ich daty i podstawowe zwroty związane z tym świętem
- dom: uczeń potrafi podać nazwy pomieszczeń w domu i ich wyposażenie, potrafi opisać swój dom;

umiejętności

➤ pisanie

Uczeń tworzy wypowiedzi pisemne na ogół zawierające pełne zdania, proste ale poprawne struktury gramatyczne i słownictwo z lekcji. Potrafi zwykle w spójny sposób zorganizować tekst, w zadaniu pisemnym zawiera większość wymaganych zagadnień. Pisze teksty nieznacznie krótsze od wymaganej długości. (Długość tekstu jest określona przez nauczyciela i zależy od rodzaju wypowiedzi pisemnej). Na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni i interpunkcji.

➤ słuchanie

Uczeń rozumie znaczną większość wypowiedzi ze słuchu: zwykle poprawnie reaguje na polecenia, rozumie znaczną większość zwrotów dnia codziennego adresowanych do ucznia, rozumie ogólny sens tekstu, wyszukuje informacje szczegółowe w tekście słuchanym, zwykle rozumie intencje rozmówców, rozpoznaje rodzaje sytuacji komunikacyjnych, zwykle potrafi rozróżnić dźwięki

➤ mówienie

Uczeń tworzy wypowiedzi ustne zawierające dość szeroki zakres słownictwa, potrafi mówić spójnie z lekkim wahaniem. W sposób naturalny reaguje na sytuacje dnia codziennego. Posługuje się w miarę poprawnym językiem i wymową – można go zrozumieć bez trudności, popełnia niewiele błędów, umie zazwyczaj w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie

➤ czytanie

Uczeń rozumie ogólny sens wypowiedzi pisemnej, potrafi wyszukać większość szczegółowych informacji w tekście, po cichym przeczytaniu tekstu zwykle wykonuje zadania na zrozumienie, uczeń zwykle poprawnie stosuje strategie komunikacyjne: domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumie sens ogólny tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty.

projekty

Uczeń potrafi wykonać interesującą pracę, ale niewyczerpującą zadanego tematu i możliwości leksykalnych. Zdania użyte w pracy są proste, ale w większości poprawne. Uczeń umie korzystać ze źródeł informacji w języku obcym np. Internet, media, encyklopedia oraz potrafi korzystać ze słownika.

DOSTATECZNY

Wymagania edukacyjne na ocenę dostateczną (3) z języka angielskiego dla klasy czwartej

gramatyka

Uczeń potrafi czasami zrozumieć i przetworzyć oraz zbudować zdania w formie pisemnej i ustnej, raczej spójne, operując większością prostych struktur:

- czasownikiem to be w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem modalnym can w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem have got/has got w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- pytaniami what/who/where/whose/how
- zdaniami w trybie rozkazującym
- przedimkami określonymi (the) i nieokreślonymi (a/ an)
- czasem Present Simple w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- liczbą mnogą rzeczowników
- określaniem ilości przy użyciu some, any i a lot of
- przymiotnikami dzierżawczymi: my, your, his, her, our, your, their
- dopełniaczem saksońskim ex. Tom's book
- zaimkami wskazującymi this, that, these, those
- zaimkami osobowymi: I, you, he, she, it, we, you, they

- rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi
- zwrotami there is, there are w formie twierdzącej i przeczącej
- czasem present continuous w zdaniach, przeczeniach i pytaniach
- przyimkami miejsca: on, in, under behind, n
- czasownikiem to like w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących

słownictwo

Uczeń używa słownictwa z niżej podanego zakresu, dysponując nim w ograniczonym stopniu odpowiednio do zadania. Uczeń zna przynajmniej 60% słówek i zwrotów z podanego zakresu:

- ja i moja rodzina: uczeń potrafi podać swoje dane osobowe, przedstawić siebie i innych, zna
- angielskie nazwy członków rodziny, podaje krótkie informacje o członkach rodziny (imię, wiek, wygląd, cechy charakteru, umiejętności),
- ludzie wokół nas: uczeń potrafi opisać osoby, określić jej cechy fizyczne (kolor oczu, włosów, wzrost),
- nazywa i opisuje ubrania, potrafi nazwać części ciała,
- świat wokół nas: uczeń umie powiedzieć jaka jest godzina, zna przedmioty użytku codziennego, umie zapytać o pochodzenie i zna nazwy państw, zna miejsca w mieście i kierunki, potrafi doprowadzić osoby do miejsc, zna przymiotniki opisujące rzeczy, zna dni tygodnia, umie opisać swój dzień, zna nazwy czynności wykonywanych codziennie,
- moja szkoła: uczeń potrafi nazwać i opisać przedmioty znajdujące się w klasie, potrafi reagować na
- proste polecenia wydawane przez nauczyciela w języku angielskim, zna kolory, alfabet i liczebniki 1-100,
- żywienie i zakupy: uczeń potrafi podać nazwy potraw i napojów, nazwy artykułów spożywczych, przeprowadzić krótki dialog w sklepie,
- sporty, hobby i czas wolny: uczeń zna podstawowe przymiotniki i czasowniki, potrafi opisać swoje zainteresowania, hobby i wyrazić o nich opinię używając odpowiednich przysłówków sposobu np. very well, uczeń potrafi wymienić popularne dyscypliny sportowe,
- zwierzęta i rośliny: uczeń potrafi nazwać i opisać zwierzęta, rośliny i świat natury, opisać ulubione zwierzę, określić, co potrafi,
- święta i uroczystości: uczeń potrafi wymienić nazwy najważniejszych świąt w krajach
- anglojęzycznych, potrafi podać ich daty i podstawowe zwroty związane z tym świętem
- dom: uczeń potrafi podać nazwy pomieszczeń w domu i ich wyposażenie, potrafi opisać swój dom;

umiejętności

➤ pisanie

Uczeń tworzy wypowiedzi pisemne zawierające niepełne zdania, proste struktury gramatyczne i słownictwo z lekcji, popełniając przy tym błędy gramatyczne i leksykalne. Potrafi czasami w spójny sposób zorganizować tekst. W zadaniu pisemnym częściowo zawiera wymagane zagadnienia. Pisze teksty nieco krótsze lub dłuższe od wymaganej długości. Używa niepoprawnej pisowni i interpunkcji.

➤ słuchanie

Uczeń potrafi zrozumieć ogólny sens niektórych prostych tekstów i rozmów. Potrafi zrozumieć kluczowe informacje w różnorodnych tekstach i rozmowach. Potrafi wydobyć część potrzebnych informacji i przekształcić je w formę pisemną. Potrafi czasami rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego; potrafi rozróżnić niektóre dźwięki. Potrafi zazwyczaj zrozumieć polecenia nauczyciela, ale może czasami potrzebować pomocy lub podpowiedzi.

➤ **mówienie**

Uczeń tworzy proste wypowiedzi ustne zawierające podstawowy zakres słownictwa. Potrafi mówić spójnie, ale z częstymi zawahaniem. Posługuje się czasami poprawnym językiem, ale popełnia kilka zauważalnych błędów. Dysponuje ograniczonym zasobem słownictwa dla wyrażenia myśli i idei. Czasami próbuje zabierać głos w rozmowie, można go zazwyczaj zrozumieć, ale z pewną trudnością. Czytanie Uczeń czasami rozumie ogólny sens wypowiedzi pisemnej, potrafi wyszukać niektóre szczegółowe informacje w tekście, po cichym przeczytaniu tekstu wykonuje częściowo zadania na zrozumienie, uczeń czasami stosuje strategie komunikacyjne: domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, częściowo rozumie sens ogólny tekstu zawierającego nieznaną słowa i zwroty. Potrafi czasami przetworzyć tekst: przekazać ustnie lub zapisać informacje uzyskane z tekstu czytanego.

projekty

Uczeń potrafi wykonać pracę w sposób częściowo wyczerpujący zadany temat, używa podstawowego słownictwa i popełnia błędy w stosowaniu konstrukcji gramatycznych. Praca jest zrozumiała pomimo błędów. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym np. Internet, encyklopedia, ale bez umiejętności ich selekcji oraz właściwego zastosowania.

DOPUSZCZAJĄCY

Wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą (2) z języka angielskiego dla klasy czwartej

gramatyka

Uczeń potrafi operować niewielką ilością wymienionych struktur, potrafi zbudować zdania w formie pisemnej i ustnej, lecz w większości przypadków niespójne, w niewielu przypadkach potrafi poprawnie zrozumieć i przetworzyć tekst słuchany lub czytany, zawierających struktury z:

- czasownikiem to be w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem modalnym can w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- czasownikiem have got/has got w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- pytaniami what/who/where/whose/how
- zdaniami w trybie rozkazującym
- przedimkami określonymi (the) i nieokreślonymi (a/ an)
- czasem Present Simple w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących
- liczbą mnogą rzeczowników
- określeniem ilości przy użyciu some, any i a lot of
- przymiotnikami dzierżawczymi: my, your, his, her, our, your, their
- dopełniaczem saksońskim ex. Tom's book
- zaimkami wskazującymi this, that, these, those
- zaimkami osobowymi: I, you, he, she, it, we, you, they
- rzeczownikami policzalnymi i niepoliczalnymi
- zwrotami there is, there are w formie twierdzącej i przeczącej

- czasem present continuous w zdaniach, przeczeniach i pytaniach
- przyimkami miejsca: on, in, under behind, n
- czasownikiem to like w zdaniach twierdzących, pytających i przeczących

słownictwo

Uczeń często niepoprawnie używa słownictwa z niżej podanego zakresu, dysponując nim zaledwie w niewielkim stopniu, odpowiednio do zadania, uczeń zna przynajmniej 35 % słówek i zwrotów z podanego zakresu:

- ja i moja rodzina: uczeń potrafi podać swoje dane osobowe, przedstawić siebie, zna angielskie nazwy członków rodziny, podaje krótkie informacje o członkach rodziny (imię, wiek, wygląd, cechy charakteru, umiejętności),
- ludzie wokół nas: uczeń potrafi opisać osoby, określić jej cechy fizyczne (kolor oczu, włosów, wzrost),
- nazywa i opisuje ubrania, potrafi nazwać części ciała,
- świat wokół nas: uczeń umie powiedzieć jaka jest godzina, zna przedmioty użytku codziennego, umie zapytać o pochodzenie i zna nazwy państw, zna miejsca w mieście i kierunki, potrafi doprowadzić osoby do miejsc, zna przymiotniki opisujące rzeczy, zna dni tygodnia, umie opisać swój dzień, zna nazwy czynności wykonywanych codziennie,
- moja szkoła: uczeń potrafi nazwać i opisać przedmioty znajdujące się w klasie, potrafi reagować na proste polecenia wydawane przez nauczyciela w języku angielskim, zna kolory, alfabet i liczebniki 1- 100,
- żywienie i zakupy: uczeń potrafi podać nazwy potraw i napojów, nazwy artykułów spożywczych,
- przeprowadzić krótki dialog w sklepie,
- sporty, hobby i czas wolny: uczeń zna podstawowe przymiotniki i czasowniki, potrafi opisać swoje zainteresowania, hobby i wyrazić o nich opinię używając odpowiednich przysłówków sposobu np. very well, uczeń potrafi wymienić popularne dyscypliny sportowe,
- zwierzęta i rośliny: uczeń potrafi nazwać i opisać zwierzęta, rośliny i świat natury, opisać ulubione zwierzę, określić, co potrafi,
- święta i uroczystości: uczeń potrafi wymienić nazwy najważniejszych świąt w krajach anglojęzycznych, potrafi podać ich daty i podstawowe zwroty związane z tym świętem

umiejętności

➤ **pisanie**

Uczeń ma trudności z napisaniem zadania zawierającego pełne zdania i poprawne struktury gramatyczne oraz słownictwo z lekcji. Tekst bywa spójny, ale brak mu organizacji. W zadaniu pisemnym zawiera niektóre wymagane zagadnienia. Zdarza mu się pisać teksty krótsze od wymaganej długości. Używa w większości niepoprawnej pisowni i interpunkcji.

➤ **słuchanie**

Uczeń potrafi czasem zrozumieć ogólny sens prostych tekstów i rozmów. Potrafi zrozumieć część kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach. Potrafi wydobyć niedużą część potrzebnych informacji i przekształcić je w formę pisemną. Potrafi rzadko rozpoznać uczucia i reakcje mówiącego; potrafi rozróżnić niektóre dźwięki. Potrafi zazwyczaj zrozumieć polecenia nauczyciela, ale może potrzebować pomocy lub podpowiedzi.

➤ **mówienie**

Uczeń czasem potrafi przekazać wiadomość ale z trudnościami. Potrafi czasem mówić spójnie, ale z częstym wahaniem; posługuje się czasami poprawnym językiem, ale popełnia wiele zauważalnych błędów. Dysponuje bardzo ograniczonym zasobem słownictwa dla wyrażenia myśli i idei. Rzadko próbuje zabierać głos w rozmowie, można go zazwyczaj zrozumieć, ale z pewną trudnością.

➤ **czytanie**

Uczeń rzadko rozumie ogólny sens wypowiedzi pisemnej, potrafi wyszukać niewiele szczegółowych informacji w tekście, po cichym przeczytaniu tekstu z trudnością wykonuje zadania na zrozumienie, uczeń rzadko stosuje strategie komunikacyjne: domyśla się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumie sens ogólny tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty. Ma duże trudności z przetwarzaniem tekstu: rzadko poprawnie przekazuje ustnie lub zapisuje informacje uzyskane z czytanego tekstu.

projekty

Uczeń potrafi wykonać projekt oparty o podstawowe słownictwo i wyrażenia. Praca jest w większości odtwórcza, zawierająca liczne błędy, które jednak nie zakłócają odbioru.